క్లాసు మొదలవడానికి యింకా పది నిమిషాలుండగా, విద్యార్థినులు ఒక్కొక్కరూ క్లాసురూమ్‌కి రావడం మొదలుపెట్టారు. ఇంకా లెక్చరరు రానందున అబ్బాయిలందరూ బయట వరండాలోనే మకాం వేశారు, అమ్మాయిలమీద కామెంట్లు విసురుతూ. మరి కొంతమంది ద్వారపాలకులలా గుమ్మానికి అటూయిటూ నిలబడి, 'వన్ టూ త్రీ' అంటూ అమ్మాయిలను లోపలకు సాగనంపుతున్నారు. ఉన్నట్టుండి ఒకసారిగా కోలాహలం ఎక్కువైపోయింది. 'డీలక్స్ ఎక్స్‌ప్రెస్ రోంయ్! త్వరగా తప్పుకోండి' అంటూ దారిచ్చారు తలుపుదగ్గర నిలబడున్న అబ్బాయిలు.

'అబ్బ ఎంతహంకారంరా!

'అందగత్తెనని కాబోలు!'

'కాదురా క్లాసుకు ఫస్టునని.'

'ఎంత ఫస్టొచ్చి మాత్రమేమి ప్రయోజనమురా. శిష్యా,

చివరకి వనితకు వంటిల్లు తప్పదని మరువకురా, శిష్యా!' అంటూ అందులో ఒకబ్బాయి రాగం తీసేసరికి, ఒక్కసారిగా అందరూ ఘొల్లుమంటూ నవ్వేశారు. దానికి లయగా చప్పట్లు, బూటుకాళ్ల మద్దెలలు చెవులు గింగుర్లెత్తించసాగాయి.

వీటన్నిటికీ బాధ్యురాలయిన లావణ్య మాత్రం, నిశ్శబ్దంగా, తలొంచుకుని, లోపలికొచ్చి తనసీట్లో కూర్చుండిపోయింది. వాళ్ల కామెంట్లుతో అందమైన ఆమె ముఖం మరికొంచెం ఎర్రబడింది. కర్చీఫ్‌తో నుదుటిమీద చిరుచెమట అద్దుకుంటూ పుస్తకం తెరిచింది.

'అబ్బబ్బ వట్టిపుస్తకాల పురుగురా బాబు'

ఇరవైనాలుగ్గంటలూ చదువుతూంటే తలనొప్పయినా రాదో ఏమో?'— వెనకాల చేరిన బృందం మళ్లీ అల్లరిచేయడం మొదలుపెట్టారు.

'నాకూ పుస్తకాలకూ ఆమడ దూరమనుకో భాయ్!' అని ఒకబ్బాయంటే—

'వాటిని చూస్తేనే నీకు ఎలర్జీ వస్తుందిరా' అని తిడతారురా మా ఫాదర్' అన్నాడు మరో అబ్బాయి.

'మై గాడ్!' అనుకుంది లావణ్య రెండు చేతులతో తలపట్టుకుని, 'ఎలా అయినా లావణ్యకు మరీ గొప్పతెలివి!'' వెనక బెంచీలలోని అమ్మాయిల గుసగుసల తాలూకు మాటలు చెవిని దూసుకు వచ్చాయి. విస్తుపోయిందా అమ్మాయి. 'అబ్బాయిలంతా చూస్తున్నారని మరికొంచెం వేషాలేస్తుంది లే, తనే మహాగొప్ప చదివేసేదానిలా'. ఇంకా మాటలు వినలేక బాధతో ఆమె హృదయం గిలగిల లాడింది. తోటి సహాధ్యాయినులు కూడ ఎంతసభ్యంగా ప్రవర్తిస్తున్నారు. ఛీ ఛీ' అనుకుంది చిరాకుగా.

మంచి మార్కులొస్తే చూడలేరు. మంచిబట్టలేస్తే చూడలేరు. అందంగా ఉంటే చూడలేరు. వాళ్లా మనుష్యులంటేను. తనంటే ఎందుకో అందరకూ ఈర్ష్యే! మనసిచ్చి ఒకరూ మాట్లాడరు. ఛీ, ఎందుకొచ్చిన చదువు! అమ్మమ్మ చెప్పినట్టూను, ఆ అబ్బాయి ఎవరో అన్నట్టు ఆడపుటుక పుట్టాక వంటిల్లు ఎప్పటికైనా తప్పదుగా' అనుకునేసరికి క్రిందటి రోజు తతంగం కంటిముందు మెదిలింది.

తను బ్రతికుండగానే, మనవరాలి మెడలో మూడుముళ్లూ, రాబోయే ఎండల్లో వేయించేయాలని ముసలావిడ ఓ తొందర పడిపోతోంది మధ్య. పెళ్లిచూపులకని ఎవరో క్రితంరోజు రావడంతో ఆవేళకి కాలేజీ కూడ మానేయాల్సివచ్చింది. ఆ పెళ్లికొడుకుని చూశాక పెళ్లంటేనే విరక్తి కల్గింది. అతనితో పెళ్లిజరిగితే, యింక నలుగురిలో తలెత్తుకు తిరగక్కర్లేదు! అనాకారి మొగుడొచ్చినందుకు తోటి వాళ్లందరి కళ్లూ చల్లగా ఉంటాయి' అనుకుంది అతన్ని చూడగానే.

అదేం ప్రారబ్ధమో? తనుచూసి, మూర్ఛపోయిన ఆ పెళ్లికొడుకు కొంచెమూ, పెద్దవాళ్లకు లక్షణమైన కుర్రాడిలానే కనిపిస్తున్నాడు.

క్లాసంతా గొల్లున నవ్వుతగాంటే ఉలిక్కిపడి చూసింది లావణ్య. ఎదురుగా లెక్చరర్!—ఎప్పుడొచ్చారో?—అప్పుడే అటెండన్సు రిజిస్టరుతీసి నెంబర్లు పలుకుతున్నారు.

ఛీ, లేచినవేళ మంచిదికాదు. ప్రొద్దుటే లేచి ఎవరిముఖం చూశానో అనుకుంది. ఇంచుమించు ఆ రోజంతా అలాగే నిర్లిప్తంగా గడిచిపోయింది. ఆఖరికి ఏ ఒక్క క్లాసులో కూడ, ఒక్కసారైనా బుర్ర కెక్కకుండా మోరాయించాయి.

కాలేజీ అయిపోయింది. ఇంటికెళ్లి పోదామని మెట్లుదిగుతోంది. మలుపు తిరిగే సమయంలో ఊహించని సంఘటన ఒకటి జరిగింది. తలవంచుకు పరధ్యాన్నంగా దిగుతోన్న ఆ అమ్మాయి, ఎదురుగుండా వస్తోన్న ఆ అబ్బాయిని గమనించలేదు.

అతనుకూడ ఎందుకో హడావుడిగా అడుక్కో రెండేసి మెట్లు చొప్పున దూకుతూ, ఇంచు మించు పరుగెడుతోన్నట్టుగానే వస్తూ, ఆ అమ్మాయిని ఢీ కొట్టాడు. ఆ ఢీకొట్టడంలోనూ అతనితల సూటిగా వచ్చి, ఆమె హృదయానికి తగిలింది.

అనుకోని సంఘటనకు యిద్దరూ స్తంభించిపోయారు, నోటిమాటరాక. ఆ యిద్దరి హృదయాలూ ఒక్కసారిగా స్పందించి, సన్నగా కంపించసాగాయి. చెదరిన గుండెలను కూడదీసుకుని, జరిగినది అర్థం చేసుకునేసరికప్పుడే, విద్యార్థులు చుట్టుముట్టేసి తలోమాటా విసిరేస్తున్నారు.

'వండర్‌ఫుల్ చాన్స్!.

'కంగ్రాచ్యులేషన్స్ బ్రదర్!'

'అదృష్టవంతుడివోయ్!'

'ఈ రోజుని సువర్ణాక్షరాలతో డైరీలో లిఖించుకోవచ్చు భాయీ!'

అవమానంతో క్రుంగిపోతోన్న లావణ్య ఈ మాటలు భరించలేక పోయింది. తల గిర్రున తిరుగుతూంటే, ఉద్రేకంతో చెయ్యెత్తింది. మరుక్షణంలోనే ఆవత అబ్బాయిచెంప ఛెళ్ళుమంది. 'సారీ' అన్న అతని కంఠస్వరం పెదాలుదాటి యింకా బయటకు రాకుండానే ఆగిపోయింది అంత వరకూ పశ్చాత్తాపంతో నోటిమాట రాక నిలబడి పోయున్న ఆ అబ్బాయి, చురుక్కుమన్న చెంపను చేత్తో రాసుకుంటూ, ఒకేఒక్కసారి ఆమెకళ్ళలోకి కోతుగాచూసి గిరుక్కున వెనక్కుతిరిగాడు. తోటి విద్యార్థిలోకం ముందు తనకు జరిగిన అవమానానికి తలెత్తుకోలేక, ఎర్రబడ్డ ముఖంతో వడివడిగా అడుగులేస్తూ వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ అబ్బాయి చూసినచూపులు మరుక్కున గుచ్చుకున్నట్టయి, గుండెలు ఝల్లుమన్నాయామెకు.

ఆ సంఘటన అంతటితో ఆగిపోలేదు. ఆమె జీవితాన్నే మరోమలుపుతిప్పి ఊపిఊపి మరీ వదిలింది.

అనాలోచితంగా ఏదో తెలియని ఉద్రేకం ఆ అబ్బాయి చంప ఛెళ్ళుమనిపించేలా చేసినా, ఆతర్వాత ఆ అబ్బాయి చూసిన చూపులుమాత్రం ఆమెహృదయంలో హత్తుకుపోయి, విడువకుండా వెన్నంటసాగాయి.

ఆ అబ్బాయి కావాలని చేయలేదేమో? పొరపాటు జరిగి ఉండొచ్చు. అంత మాత్రానికే తను తొందరపడింది. చుట్టు ప్రక్కల యువకుల పరిహాసాలు, వ్యంగ్యోక్తులు, వెనుకనుండి వస్తున్న అమ్మాయిల ముసిముసినవ్వులు తనను రెచ్చగొట్టి మూర్ఖురాల్ని చేసి వదిలాయి. హఠాత్తుగా జరిగిపోయిన ఆ సంఘటనను అర్థంచేసుకో దానికి సావకాశం కూడా లేకపోయింది. తన నేడిపించడానికే, అబ్బాయిలంతా కలిసి వచ్చిన నాటకమేమో యిది అనే ఊహించింది. అందుకే మరో ఆలోచన లేకుండా చెయ్యి చేసుకుంది.

కాని...అతను తలెత్తి సూటిగా తన కళ్ళల్లోకి చూసిన చూపులుమాత్రం ఆమెలో ఒక్కక్షణం కలవరపాటు కల్గించాయి.—సందేహంలేదు. అతను అల్లరి చిల్లరివాడుకాదు. ఫైనలియర్ స్టూడెంటు. బాగా చదువుతాడని, చాలా మంచివాడని, అమ్మాయిల జోలికి రాడని, తోటి మిత్రురాండ్రద్వారా అనేకసార్లు విన్నది—అతని గురించి.

అయిపోయిన దానిగురించి యిప్పుడు ఎన్నుకుని ఏమి ప్రయోజనం? తన తొందరపాటుకు పరిణామం ఎలా జరుగనుందో? ఈ గొడవలు ఎంత దూరం వరకూ వెళ్తాయో? ఇలా ఆలోచనలు పరుగులెత్తేసరికి ఆ అమ్మాయిని ఎక్కడలేనిభయం ఆవహించింది.

ఆ మర్నాడు బెదురుతూనే కాలేజీలో అడుగు పెట్టింది.

పంచభక్ష్యమంది

వెయిటింగ్‌రూంలో కూర్చునున్న లావణ్యతో, 'నీకోసం ఎవరో వచ్చారు' అని చెప్పారెవరో.

ఎప్పుడూలేనిది, ఎవరొచ్చి ఉంటారా అని ఆందోళనగా వచ్చిన లావణ్యకు, పదిమంది అబ్బాయిలు బిలబిల్లాడుతూ కనిపించారు గుమ్మందగ్గర. అడుగు ముందుకుపడలేదు. దడదడలాడుతోన్న గుండెలను గుప్పెట్లో పెట్టుకుని. తడబడుతూ మరో నాలు గడుగులు ముందుకు వేసింది.

'గుడ్‌మార్నింగ్ లావణ్యగారూ! గుడ్ మార్నింగ్' అంటూ ఏకకంఠంతో పలికిన అబ్బాయిలకు సమాధానంగా విగ్రహ ప్రతిమలా నిలబడి పోయింది.

'నిన్న జరిగిన సంఘటనకు అందరం ఎంతో విచారిస్తున్నాం' అన్నాడు ఒకబ్బాయి కొంచెం ముందుకువచ్చి.

'కాని మీరుమాత్రం చాలా దురుసుగా ప్రవర్తించారు. అది మాత్రం సహించరానిది'— ఆ వెనువెంటనే విసురుగా వచ్చి తగిలింది మరోబాణం.

'మా మిత్రుడి తరఫున మిమ్మల్ని ఎపాలజీ అడగడానికి వచ్చాం.'

'మీరు ఎపాలజీచెప్తే వదిలిపెట్టేస్తాం.'

'లేకపోతే యీ గొడవ యింతటితో ఆగదని...'

'...చాలాదూరం వెళ్తుందనీ, చెప్తున్నాం' అంటూ ముగించారందరూ.

'నీ మేలుకోరే మరోసారి అడుగుతున్నాం. ఏమంటారు ? ? ?'—అంటూ చూశారు ఆఖరికి.

నిలవేసి ప్రశ్నలవర్షం కురిపిస్తున్న అంతమంది యువకులముందు, అడవిలో, పులిముందు మేకపిల్లలా గజగజలాడుతూ నిలబడిపోయింది లావణ్య. నోరు ఎండిపోయి పెట్టుయి ఎంత ప్రయత్నించినా ఒకమాటా వెలుపలికి రాలేదు. బలవంతాన నోరు పెగల్చుకుని, పెదాలు నాలికతో తడుపుకుంటూ, 'ఆలోచిస్తాను' అంటూ గిరుక్కున వెనక్కుతిరిగి వచ్చేసింది.

ఆ సంఘటన గురించి కాలేజీఅంతా గొడవ గొడవగా తయారయింది. ఎక్కడచూసినా ఎవరినోట వింటున్నా, యివేకబుర్లు, యిదే గొడవ. చూస్తున్నకొద్దీ, వింటోన్నకొద్దీ లావణ్యకు గాభరా యెత్తిపోతోంది. కాలూ చెయ్యీ ఆడడంలేదు. తనుచేసిన పనిన్యాయమే నంటూ తనను సమర్థించేవాళ్ళు ఒక్కరూ కనిపించడంలేదు. ఎక్కడో ఒకరిద్దరమ్మాయిలువచ్చి, 'మంచిపనిచేశావు లావణ్యా! కుక్కకాటుకు చెప్పుదెబ్బలా, అబ్బాయిలకు బుద్ధొచ్చేలా మహా బాగా చేశావు. ఇక్కడితో యింక ఆడపిల్లల జోలికిరారు' అంటూ వచ్చి అభినందించారుగాని, మిగతా అమ్మాయి లందరూమాత్రం లావణ్యయిందు తొందరపడిందని ఏకగ్రీవంగా తీర్మానించేశారు!

క్లాసు కొచ్చేసరికి బోర్డుమీద పెద్ద పెద్దక్షరాలతో వ్రాసుంది—'జరిగిన దానికి పశ్చాత్తాపపడు. లేదా పశ్చాత్తాపం పడేలా చేయించగలం.' భయంతో ఆమె శరీరం నిలువెల్లా కంపించింది.

క్లాసులో కూర్చునుండగా కాగితంబాణం ఒకటి ఎగిరొచ్చి ఒళ్ళో పడింది. ప్రక్కమ్మాయి నెమ్మదిగా విప్పి చదివింది. 'త్వరలో ఎపాలజీ యివ్వకపోతే, మా మిత్రుడికి జరిగిన సత్కారం మీకూ జరుగుతుంది జాగ్రత్త' చదివి లావణ్యకళ్ళలోకి విజయగర్వంగా చూసిందా అమ్మాయి. 'చేసిన దానికి ఫలితం ఎంత త్వరగా కనిపించిందో చూశావా?' అన్నట్టున్న ఆ చూపులు ఎదుర్కోలేక తలవాల్చుకుని దిగులుగా ఉండిపోయింది.

క్లాసయిపోయాక వరండాలో నడుస్తోన్నప్పుడు, అబ్బాయిలందరూ మీదమీదకొచ్చి 'జరిగిన పొరపాటుకు చింతిస్తున్నావా? లేదా? సుందరీ!' అంటోన్న

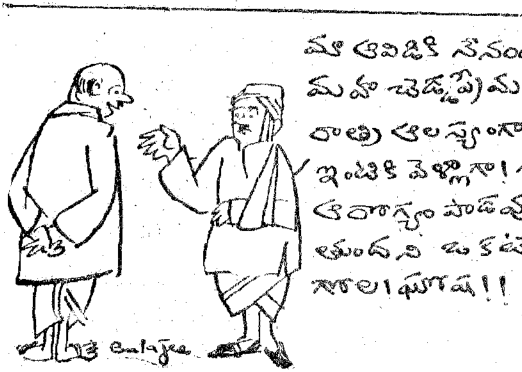

స్తుంటే తిరిగివస్తున్న దుఃఖాన్ని ఆపుకుని తెలియటంగురూము కొన్ని ఏడుస్తూండి పోయింది: లీలా లేవు.

'లాభంలేదు. వాళ్ళతో ఎందుకొచ్చిన గొడవ. పరీక్షలు మాస్తే దగ్గరకొచ్చాయి. వాళ్ళచూస్తే ఆ విషయంలో మహ పట్టుగా ఉన్నారు. తప్పు ఒప్పేసుకో' అన్నారు మిత్రురాండ్రు ఓదార్చుతూ.

ఇలాంటివే తరపరంపరగా వస్తున్న ఒత్తిడికి, మొదట ఆమె కంగారుపడి క్రుంగిపోయినా, రాను రాను ఆమె సున్నిత హృదయం బండబారిపోయింది.

'ఏమిటీ అర్థంలేని బెదిరింపులు!' అనుకుంది చిరాకుగా.

'తొందరపడడం తనది తప్పే అని ఒప్పుకోవాలనుకున్న ఆమె,— నిజానికి ఆలోచించి చూస్తే నా తప్పేముంది? దిగి వస్తున్న తనను చూడకపోవడం అతని తప్పు. పైగా క్షమించమన్నైనా అడగలేదు. పైగా. ఎదురు తననే బెదిరిస్తున్నారు. చూస్తాం. ఎంతవరకూ వెళ్తుందో వెళ్ళనీ' అనుకుంది మొండిగా.

'నేను ఏమాత్రం క్షమాపణ ఇవ్వను. ఇవ్వాల్సిన అవసరం నాకేమీలేదు' అంది విద్యార్థినుల మధ్య ధీమాగా.

పట్టుదలతో పగబట్టిన విద్యార్థుల బెదిరింపులకు ఫలితం త్వరలోనే కనిపించింది. మానవత్వం కోల్పోయి మరీ అన్యాయంగా నిర్బంధించారు. విద్యార్థులు.

ఆవేళ ప్రాక్టికల్సు అందరికంటే

బంపళ్ళెకసింది

కొంచెం ముందుగా అయిపోవడంతో, యింటికి వెళ్ళడానికి యివతల కొచ్చింది లావణ్య. ఇంకా టైము అవకపోవడంవల్ల, రిక్షావాళ్ళెవరూ రాలేదు. అడ్డదారిని వెళ్ళిపోదామని త్వరగా చేరుకోవచ్చన్న ఉద్దేశ్యంతో, ఒంటరిగానే బయలుదేరి, చెట్లు పుట్టలకు అడ్డంపడి నడవసాగింది.

సరిగ్గా మధ్య కొచ్చేసరికి ఆమె ఊహించని సంఘటన ఒకటి జరిగిపోయింది. తేరుకుని చూసేసరికి అప్పుడే పదిమంది విద్యార్థులైతే సైకిళ్ళమీద వచ్చేసి, చుట్టుముట్టేసి నిలబడున్నారు.

'భలే. భలే. పిట్ట చిక్కిందిరా! ఇన్నాళ్ళకు' గుంపును చీల్చుకుని మాటలు వస్తున్నాయి. 'చిక్కాక. ఎక్కడకు పోతుందిరా.'

ఆమెకు ఒళ్ళంతా ముచ్చెమటలు పోసేశాయి.

'ఇప్పుడు నీ సంగ చెళ్ళను విపిస్తే నాకు దక్కేసదు చిట్టితల్లీ!' అన్నాడొకడు ముందుకు వచ్చి.

'అన రిప్పుడు నీ అందమైన ఒంటిమీద చెయ్యేసినా. అడిగే నాథుడెవరు చెప్పు.'

'అబ్బా. ఏంచెప్పావురా. ఆపాటిజీ యివ్వనే యివ్వదుట. బలవంతాన యిప్పుడు యిప్పించమంటావా, బంగారుకొండా!'

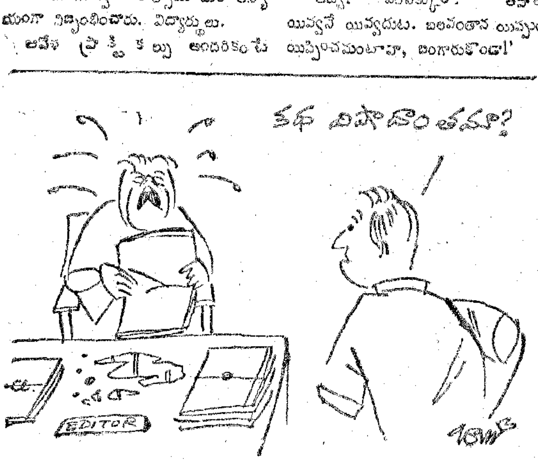

పారిపోదామంటే చిక్కిన జింకలా ఆమె చిక్కుబడిపోయింది లావణ్యసని. 'దైవమా. ఏ అఘాయిత్యాలు తన ఒంటిమీద చెయ్యనీకా తనకేది దారి?' ఆమె రెండుకళ్ళూ నీళ్ళతో నిండిపోయాయి.

'భగవంతుడా! నువ్వేదిక్కు నాకు. ఏడుకొండలవాడా! నువ్వే రక్షించాలి నన్ను' అనుకుంది రెండుకళ్ళూ గట్టిగా మూసుకుని.

ఆ శ్రీనివాసుడే ఆమె మొర ఆలకించాడో ఏమో? — మరుక్షణంలో వచ్చిన వాళ్ళు వచ్చినట్టుగానే నలుమూలలా చెల్లాచెదురైపోయారు. దూరంగా ప్రొఫెసర్ మధుసూధనరావు నాయుడు గారు స్కూటరుమీద వస్తూ కనిపించారు. ఆయనంటే ఆమాత్రం గౌరవం, భయభక్తులు, ఇంకా విద్యార్థులకున్నాయి.

అలాంటి పరిస్థితులే రెండు, మూడు సార్లు ఎదురవడం, ఆమె ఎక్కిన రిక్షాకు సైకిళ్ళు అడ్డంపెట్టి ముందుకు వెళ్ళనీయకుండా చేయడం, ఆమె వెనకాల పోటీకొచ్చినట్టు అసభ్యంగా అరవడం, తగిలేంత దగ్గరగా ఆమె మీదకు రావడం — యిలాంటి సంఘటనలతో, కాలేజీకి వెళ్ళి రావడం అంటేనే, పెద్దగండం గడిచి బయటపడ్డంత పనవుతోంది, రానురాను.

ఎందుకొచ్చిన గొడవ. "యిక పరీక్షలింక పదిహేనురోజులు లేవు గాబట్టి, కాలేజీకి వెళ్ళడం మానేసి, యింటిదగ్గరే ఉండి చదువుకుందామన్న నిశ్చయానికొచ్చింది ఆఖరికి. సరిగ్గా ఆవేళే ఆమె రికార్డులు కొన్ని మాయమైపోయాయి.

వయానా బియ్యానా వెదికించినా తిరిగి ఆ రికార్డులు యధాస్థానానికిరాలేదు. దానితో ఎక్కడలేనినైరాశ్యం ఆ అమ్మాయిని ఆవహించింది. చదువంటే విరక్తికల్గి, పరీక్షలకెళ్ళే ఉద్దేశ్యాన్నే విరమించుకుంది, ఆ విరక్తిలోనే పెళ్ళికి తన అంగీకారం తెలియజేసింది — 'మీరాయిష్ట ప్రకారమే కానివ్వండి. నా అభ్యంతరం ఏమీలేదు' అంటూ.

ముసలావిడ మహదానంద పడిపోయింది. 'ఏదో వాళ్ళ తాతగారిలా, కొంచెం పట్టుదల తప్పిస్తే, నా తల్లి ఏ మాటకాదంటే? మంచివాళ్ళకుండాల్సిన లక్షణమంటే అది. ఈ చదువులు, కూడు పెడతాయా? గుడ్డ పెడతాయా? ఆడపిల్ల ఎప్పటికైనా ఒక

ఆయ్యేవేళలో వెళ్ళాల్సిందేగదా.' అంటూ తృప్తిగా మనవళ్ళని దగ్గరకు తీసుకుంది.

అతిక్రూరంగా ప్రవర్తిస్తున్న విద్యార్థుల ధాటికి ఆగలేక, చదువుకు తిలోదకాలిచ్చేసి, 'పెద్దవాళ్ళు చెప్పినట్టుగానే, పెళ్ళి చేసుకు స్థిరపడిపోదామని నిశ్చయానికొచ్చిన లావణ్యకు అదే దూరమైపోయింది.

కుదిరినట్టే కుదిరిన ఆ సంబంధం కొంచెమూ నెమ్మదిగా చెయ్యిజారిపోయింది. ఈ సంబంధమొక్కటే నన్నమాటేం?— దరిమిలా ఎన్ని సంబంధాలొచ్చినా ఒక్కటీ స్థిరపడలేదు. 'గడుగ్గాయి పిల్లట. కాలేజీలో మగరాయుడిలా తిరిగేదట, మగవాళ్ళను పట్టుకు కొట్టేదటకూడ. ఎందుకొచ్చిన కర్మ! కొరివితో తల గోక్కోవడం!' అంటూ తిరిగి పోయేవారు కొందరు.

'కాలేజీలో ఆ అమ్మాయి ప్రవర్తన అంత బాగున్నట్టు లేదట: ఏవో గొడవలు జరిగాయట. అందుకే పరీక్షలకు వెళ్ళడం మానుకుంది...ఎందుకొచ్చిన బెడద! ఆడపిల్లలకు లోకమేం గొడ్డుపోలేదు. చూసి చూసి యిలాంటి సంబంధమెందుకు?' అనుకుని వెనక్కు వెళ్ళిపోయేవారు మరికొందరు.

రెండవ కంటికి తెలీకుండా ఎంత రహస్యంగా పెళ్ళిచూపుల ఏర్పాట్లు జరిపినా, ఎలా తెలిసేదో ఏమో, అసలుకి యింకో నాలుగు చిలవలు ఊహించుకు ప్రచారంచేసి వెళ్ళిపోయేవారు, వచ్చినవాళ్ళంతా.

మరి కొంతమందయితే 'యిన్నాళ్ళూ చదివి పరీక్షలకెందుకు వెళ్ళనట్టు? ఇంత కష్టపడిన చదువూ ఆఖరిక్షణంలో వదులుకుంటారా?' అంటూ అనేకవిధాల సవాలక్ష ప్రశ్నలతో వేధించి మరీ వెళ్ళేవారు.

ఏకు గూ విరామం లేకుండా వాలుగ్గేళ్ళు, చెప్పులరిగేలా కూతురికి పెళ్ళి సంబంధాలు చూశాడు లావణ్య తండ్రి. ఆఖరికి విసిగి, 'దానికింకా ఆ కళ్యాణ ఘడియ రాలేదంటే' అని విరామంచేసుకు ఊరుకున్నాడు.

'దాని మొగుడింకా పుట్టలేదు' అని గుండె రాయిచేసుకుంది తల్లి.

'ఇంకే జన్మకు పెళ్ళికాదు. ఆ గీత లేదంటే.' అంటూ నిట్టూర్చింది మునలావిడ. లావణ్యమాత్రం, వీటన్నిటికీ అతీతురాలిలా, దూరంగా ఉండిపోయింది— దేనితోనూ తనకు సంబంధం లేనట్టుగా.

అన్నాళ్ళు కష్టపడి చదివిన చదువంతా, అలివేడ్డయామెకు. ఎప్పుడైతే ఆఖరిక్షణంలో వదిలేసుకోవలసి వచ్చిందో, అప్పుడే అస్థిరచిత్తత, గంభీరం లావణ్య మేనమామ దిగాడు. అప్పటికే ... రోజులు గడిచాయి. ఒకనాడు

కేశరాజ్ హెయిర్ ఆయిల్

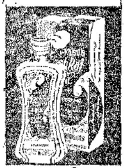

* అకాలములో జుట్టు నెరియుట, పలచబడుట, మరియు వూడిపోవుటలను మాన్పును.
* నిరంతర మానసిక పరిశ్రమవలన వేడెక్కి, మొద్దుబారిన మెదడును చలువచేసి పుష్టివరచును.
* ఎండ, నిద్రలేమి, మానసిక పరిశ్రమలవల్ల వచ్చు తలనొప్పి, కళ్ళమంటలు, పోటు, నీరుకారుటలను మాన్పును.
* ఆరోగ్యవంతమైన కేశసంపదను వృద్ధి పరచి అందమును పెంపొందించును.
* కేశరక్షణకు, కేశపోషణకు, కేశవృద్ధికి, కేశ సౌందర్యమునకు సాటిలేనిది కేశరాజ్ హెయిర్ ఆయిల్.

మీ కేశములకు సంబంధించిన సమస్యలకు శాస్త్రీయమైన సమాధానం కావాలా ?

వివరములతో వుత్తరం వ్రాయండి

రిసెర్చి & ప్లానింగు డిపార్టుమెంటు :

డాక్టర్ వాసూ ప్రొడక్ట్సు,

రాజమండ్రి-2.

"కృష్ణా ట్యుటోరియల్సు"

51. వెల్ల పిళ్ళయార్ కోయిల్ వీధి,

రాయపేట ... మద్రాసు—14. ఫోన్: 81602

ప్రైవేటుగా చదివి

ఆంధ్ర, వెంకటేశ్వర, మరియు కర్నాటక విశ్వవిద్యాలయముల

* మెట్రిక్యులేషన్ * ప్రీ యూనివర్సిటీ

* బి. ఏ. పరీక్షలకు హాజరుకండి.

* దిట్టమైన పోస్టల్/పర్సనల్ ట్యూషన్ యివ్వబడును.
* ప్రొఫెసర్. ఎస్. కృష్ణ అయ్యర్, ఎం. ఏ., కే. సుందరం ఎం. ఏ., ఎం. ఇడి., మరియు యితర అధ్యాపకులు స్వయముగా తరగతులు నడుపుదురు.
* కాలేజీ "పుస్తక—బ్యాంకు" నుండి పోస్టుద్వారా మరియు స్వయంగా ట్యూషన్ పొందే విద్యార్థులకు భాషా పాఠ్య పుస్తకములు ఉచితముగా సప్లయి చేయబడును.
* ఆంధ్ర మెట్రిక్ — తెలుగు, ఇంగ్లీషు భాషలు రెంటిలో తర్ఫీదు యివ్వబడును.
* ఇతర కోర్సు లన్నియు ఇంగ్లీషు భాషలోనే బోధింపబడును.

ప్రాస్పెక్టస్‌కై 0—50 పైసలు మనియార్డరు పంపండి.

ఎస్. కే. అయ్యర్, ఎం. ఏ.
ప్రిన్సిపాల్.

హెడన్సా

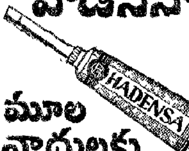

మూల
వ్యాధులకు.
ప్రతి చోట దొరకును

పుస్తకములు

5 పుస్తకముల సెట్టు రు. 5–50

(1) కొక్కోకశాస్త్రం (2) సుహాగ్‌రాత్ (3) చుంబన పద్ధతులు, (4) 84 ఆసనములు, (5) రూప్యఫోటో ఆల్బం. ఒక్కొక్క పుస్తకం రు. 2/–. పోస్టేజి, ప్యాకింగ్ అదనం. ఇంగ్లీషులో వ్రాయండి.

SULEKHA TRADERS.
(WAT-7) Beat No. 13 Aligarh.

వాయిదాలపద్ధతిపై ట్రాన్‌సిస్టర్

నెలకు రు. 30/– వంతున చెల్లించి "నేషనల్" పోర్టబుల్ 3 బ్యాండ్, ఆల్ వరల్డ్ ట్రాన్‌సిస్టర్ పొందండి. దీనికి పగుల నట్టి ప్లాస్టిక్ కేసు కూడా వుండగలదు. ఇంగ్లీషులో వ్రాయండి.

Jagson Agencies (WAP–88)
P. B. 1212, Delhi–6.

తెల్ల మచ్చలకు
ఉచిత వైద్యము

శక్తివంతమైన నగా ఆయుర్వేద ఔషధము "SWETARI" తెల్ల మచ్చలను కొద్ది రోజులలో తొలగించును. సాంఘిక సంక్షేమం కొరకు 1000 రోగులకు ఒక్కొక్క పాకెట్ ఉచితంగా యివ్వబడును. వెంటనే వ్రాయండి.

Sri Krishna Chandra Vaidya
(A. P.) P. O. Katrisarai (Gaya)

చంపకభేళ్లమంది

లక్ష్మిగారి ప్రోత్సాహంతో, బి.ఏ. ప్రయివేటుగా కట్టి పూర్తిచేసిన లావణ్య — 'మళ్ళీ ఏ సంబంధం తెసుకొచ్చాడో భగవంతుడా?' అనుకుంది భయంగా. కాలేజీలో తన నడత గురించి శంకించి యింతమంది పెళ్లికొడుకులు వెళ్ళిపోగా లేనిది, యితడుమాత్రం వెళ్లడని నమ్మకమేమిటి? అనుకుంది నిస్పృహగా.

అవతలి గదిలోంచి మామయ్య గొంతు గట్టిగా వినిపిస్తోంది.

—దీనితో లటోయిటో తేలిపోతుంది. ఆ భగవంతుడిమీదే భారమంతావేసి చూద్దాం. ఇదే మన ఆఖరిప్రయత్నం కూడా. ఇది తప్పకుండా జరిగితీరుతుందని, నాకెందుకో చాలా నమ్మకంగా ఉంది బావగారూ!... కుర్రాడా లక్షణంగా ఉన్నాడు. డాక్టరేట్ తీసుకుని మొన్నే విదేశాలనుంచి వచ్చాడు, హైదరాబాదు. దూరంగా ఉంటున్నారు గాబట్టి, మనమ్మాయిమీదున్న పుకార్లు, గొడవలు అంతదూరం, వాళ్ళవరకూ వెళ్లి ఉండవు. రేపు మధ్యాహ్నానికి దిగుతాడు అబ్బాయి తల్లితో. రెండవ కంటికి తెలీకుండా పెళ్లిచూపులు జరిపించేసి, పది రోజుల్లో ఏదో చాలా మంచి ముహూర్తముందంటున్నారు. దానికే తంతు జరిపించేద్దాం. ఏమంటారు?—వాళ్ళకు కట్నాలాశ కూడ అంతగాలేదు. పిల్ల చదువుకుని అందంగాఉంటే చాలట.'

విని, వచ్చినది వచ్చినట్టుగానే విష్ణ్ణంగా వెనక్కు తిరిగి వెళ్ళిపోయింది లావణ్య.

ఆ సాయంత్రం పెళ్ళిచూపుల కేర్పాట్లు జరిగాయి. విరాళి, నిస్పృహా వైరాగ్యాలతో తలవంచుకుని, పెళ్లికొడుక్కు ఎదురుగా ఉన్న సోఫాలో కూర్చుంది లావణ్య. అందంగా కుందనపు బొమ్మలా ఉన్న ఆ అమ్మాయిని, కొడుకు ప్రక్కగా ఊహించుకుని, యీడూ జోడూ ఎంతబాగుంది! అంటూ ముచ్చటగా చూసుకుంది పెళ్లికొడుకు తల్లి.

'మా అభ్యంతరం ఏమీలేదండి. సంబంధం ఖాయపర్చి, ముహూర్తాలు నిర్ణయం చేయవచ్చు. ఏమంటావమ్మా?'—అన్నాడు పెళ్లికొడుకు.

'అవును. ఈ ఎండల్లో యింత దూరం మళ్లీ వచ్చి ముహూర్తాలు పెట్టుకోవడం, అదీ లేనిపోని శ్రమ. అబ్బాయిలూ, అమ్మాయిలూ ఏకంగా తలపుపెట్టే అప్పుడే వస్తారు...మళ్లీ యిప్పుడు తలపెట్టడం, రావడం అంటే చాలా కష్టం కూడా' అందావిడ.

ఇంత సునాయాసంగా యీ పెళ్ళి సమస్య పరిష్కరింపబడి పోతుందని కలలో కూడా అనుకోని వాళ్ళందరికీ, ఒక్కక్షణం నోటమాట రాలేదు.

అందగాడట. విదేశాలలో చదివి వచ్చాడట. పైగా శ్రీమంతుడట. తనను చూడగానే ఒక్కమాటైనా అడగకుండా, యీనాటి పెళ్లికొడుకుల్లా లక్ష పరీక్షలు పెట్టక, అంతకుమించి ప్రశ్నలతో వేధించక, గొంతెమ్మకోర్కెలు కోరకుండా, ఎంతో హుందాగా అంగీకారం తెలియచేశాడు! తనెంత అదృష్టవంతురాలు!

గుండెలు వేగంగా కొట్టుకుంటుండగా సిగ్గుతో లోపలకు పారిపోదామని లేచి నిలబడింది. వెళ్తూ వెళ్తూ ఒక్కసారి... ఆ దయామూర్తిని — ఆ సంస్కార హృదయుడిని— త్వరలో తన జీవితాన్నంతా ఆక్రమించబోతున్న ఆ అబ్బాయివైపు కళ్లెత్తి సిగ్గుగా చూసింది. అంతే ... చిరునవ్వుతో తనవైపే చూస్తున్న ఆ యువకుడిని చూసి, నోటమాటరాక స్తంభించిపోయింది మరుక్షణంలోనే.

అతనే సందేహంలేదు.. తను ఎవరివల్లైతే ఆనాడు లెంపకాయవేసిందో, ఎవరి వల్లైతే తన జీవితనావ తల్లక్రిందులైపోయిందో— తన నాశనానికి పరోక్షంగా ఎవరు కారకులో?—ఆ అబ్బాయే. గోపాలకృష్ణ!'

'ఒద్దు. ఒద్దు. ఈ పెళ్ళి చేసుకోనని చెప్పెయ్యి.' అని ఎవరో అరుస్తున్నట్టుయింది మనస్సులోంచి.

ఆ కక్ష తీర్చుకుని, నిస్సహాయ నింపడానికే, మారు మాటాడకుండా యింత శీఘ్రంగా అంగీకారం తెలిపాడు ... అప్పుడైతే పంతానికి పోయి పరీక్షలకే వీళ్లొద్దులుకున్నావ్. ఆ ర్యాంగింగ్ యీనాక యింకేం చేయగలవు?... మూడు ముళ్ళు పడ్డాక, అణచిపెట్టి రాచిరంపాన పెట్టగలడు జాగ్రత్త. 'ఎవరో వేయిగొంతులు పెట్టి చెవి దగ్గరగా అరుస్తున్నట్టు ఉంది.

లావణ్య మెడలో మూడు ముళ్ళూ పడిపోయాయి.

మొదటిరాత్రి.

—అదురుతున్న గుండెలను గుప్పెట్లో పెట్టుకుని, అతనితో, తన సంసార జీవితంలో ఎదుర్కోబోయే పెనుతుఫానులను ఊహించుకు, కలవరపడుతూ, తలుపుదగ్గర నిలబడింది లావణ్య.

అప్పుడైతే పంతంతో పట్టుదలగా అతనికి ఎపాలజీ యివ్వలేదు సరిగదా, వాళ్ల కుటుంబం కూడా లొంగకుండా, పరిస్థితులు విషమిస్తే, చదువునుంచే నిష్క్రమించగల్గింది. కాని ఇప్పుడో? శాశ్వతమైన యీ బంధాన్ని తెంపుకుని ఎక్కడకు పారిపోతుంది? ఇప్పు డెలా తప్పించుకోగలదు?

అతను తన భర్త. అగ్నిసాక్షిగా తన మెడలో మూడుముళ్ళూ వేసిన జీవితభాగస్వామి. ఇప్పుడింక యేవిధంగానూ అతనినుంచి తను తప్పించుకోలేదు. ఆ కక్ష, ప్రతీకారం యిప్పుడు తీర్చుకుంటాడు. ఆనాడు పెళ్ళిచూపు లప్పుడు ఎంత హుషారుగా ఉన్నాడు! తనమీద పగ సాధించడానికే మారు మాటాడకుండా ఒప్పుకున్నాడు. పెళ్ళిపీటలమీద కూడా ఎంత విజయగర్వంగా కూర్చున్నాడు! ముల్లోకాలనూ జయించినంత ధీమా కనిపిస్తోం దతని ముఖంలో.

లేదు. ఇంకే అడ్డూ లేదు అతనికి. తను పూర్తిగా అతని సొత్తు. అతనిష్టం.

అతను లేచివచ్చి రెండు తలుపులూ లోపల గడియ పెడుతోంటే, ఒక్క క్షణకాలం ఆమె హృదయకవాటాలు, రక్తప్రసరణమర్చి పోయాయి. అతను తనను సమీపించేకొలదీ నిస్సత్తువతో నరనరాలూ క్షీణించిపోయినట్టు గుండె ఆగిపోతోన్నట్టు అనిపించసాగింది. అతను మరీ దగ్గరగా వచ్చేశాడు. ఆమె ఊపిరి బిగబట్టింది. 'ఆనాడైతే తప్పించుకున్నావుగాని, యిప్పుడెక్కడికి తప్పించుకోగలవు లావణ్యా!' అంటూ ముందు చంపఛెళ్ళు మనిపిస్తాడు —నోలు !

'లావణ్యా!'

ఉలిక్కిపడింది లావణ్య. ఏవేవో ఆలోచనలతో, మనశ్శాంతికి దూరమై, అలమటిస్తోన్న ఆ తప్తహృదయానికి, ఆప్యాయమైన ఆ పిలుపు, పన్నీటి జల్లులా వినిపించింది.

'నన్ను గుర్తుపట్టావా?' రెండు చేతులతో ముట్టేస్తూ అడిగా డతను.

అనురాగాన్ని చిందిస్తోన్న ఆ పలుకులకు ఆమె రెండుకళ్ళూ నీళ్ళతో నిండి పోయాయి.

'ఛ ఛ ఛ. ఏమిటి?...ఇలాంటి శుభసమయంలో - అందులోనూ మొదటిరాత్రి!... కళ్ళనీళ్ళెందుకు లావణ్యా?' అప్యాయంగా కళ్ళొత్తి, దగ్గరకు తీసుకున్న అతని వక్షస్థలం మీద వాలిపోయింది నిలబడలేక.

తను కలగనడంలేదుగదా? 'ఎంత మంచివారు మీరు! నేను అర్థంచేసుకోలేక ఆనాడు మూర్ఖంగా ప్రవర్తించాను. నన్ను క్షమించరూ?' అంది అతనికి మరింత అతుక్కుపోతూ.

అత నామె గెడ్డం పట్టుకుని మృదువుగా తలపైకెత్తాడు. 'పిచ్చిదానా!... ఇంకా నువ్వు ఆనాటి సంఘటనలేవీ మర్చిపోయినట్లు లేదే? ఇంతకాలం అవే మనస్సులో పెట్టుకుని మథనపడుతున్నావా?

—అయినా నువ్వేం చేశావని క్షమించడం? న్యాయానికి అక్షమార్పణ అడగాల్సింది నేను.' అత డేదో ఆలోచిస్తూ కొద్ది క్షణాలు నిశ్శబ్దంగా ఉండిపోయి, తిరిగి అన్నాడు. 'స్నేహితుల గొడవ పడలేక, ఆ వేళ నిన్ను ఎపాలజీ అయితే యిమ్మని అడగడానికి వచ్చానుగాని, ఆతర్వాత పరీక్షగొడవలో పడిపోయి, ఆ విషయాలే పూర్తిగా విస్మరించేశాను. తర్వాత నా పేరుతో, కొందరు నా మీద చాలా దౌర్జన్యం జరిపారని, ఫలితంగా నువ్వు పరీక్షలకే మానుకున్నావని, అంతా అయాక తెలిసింది నాకు. చేతులు కాలాక ప్రయోజన మేమిటి?

'అంత తెలివైన నీవు, పరీక్షలకు వెళ్లడం మానేశావూ అంటే, బలవత్తరమైన కారణమే ఉండిఉండాలి. అందుకు పరోక్షంగా బాధ్యుడిని నేను. ఎంత పాపంచేశాను. ఒకరి పురోభివృద్ధికి నాతెలియక కారణమయ్యాను' అని ఆ సంఘటన జ్ఞాపకం వచ్చినప్పుడల్లా నా మనస్సు గిలగిల్లి పోతుంది. నీ కన్యాయం జరిగిపోయిందే అని యింతకాలం ఆక్రోశిస్తోన్న నాకు, పెళ్ళికూతురి స్థానంలో నువ్వు కనిపించేసరికి వెదకబోయిన తీగ కాలికి తగిలినట్లయింది. నా స్థితి ఏం వర్ణించను! ప్రయివేటుగా చదివి, బి.ఏ. పాసయ్యావని వినగానే, నీ పట్టుదలకు, నీమీద మరింత గౌరవం కల్గింది.

ఇవన్నీ నేనే చేయించి ఉంటానని, నీ చదువు నాశనాన్కి కారణం నేనేనని, నామీద అసహ్యం పెంచుకుని ఉండిఉంటావు. నీకు జరిగిపోయిన అన్యాయం ఒకరు తీర్చగల్గినది కాదు; నిజమే. కాని నా నిర్దోషిత్వాన్ని ఋజువు చేసుకోవాలంటే మార్గం మరోటి లేదు.

నిన్ను పెళ్ళి చేసుకుని, కొంత పాపభారం తగ్గించుకుందామన్న స్వార్థంతో వెంటనే ఒప్పేసుకున్నాను. ఎంత త్వరగా నిన్ను మరొక రెవరూ ఎత్తుకుపోకముందే నాదాన్ని చేసేసుకోవాలా? అని ఊ తొందరపడి పోయానుసుమా....

ఇదీ కథ. అంతేగాని నీమీద నాకు కోపమెందుకు లావణ్యా! నిన్నింత హైరాన పెట్టిన యీ దీనుణ్ని క్షమించి దరిజేర్చుకుంటావో లేక మళ్ళీ 'చంప' ఛెళ్ళుమనిపిస్తావో?' అంటూ బుగ్గ అందించాడు చిరునవ్వుతో. ●